

Két csorba kőszent

*Ponyvaregények végtelenjében sodródtam
tizenkét évesen, a füleddt őszben öklömnyi
gesztenyékkel döngöttünk bádogtetejű házakat,
petróleumlámpáit ijedten hunyta le falum,
a papolást könnyen feledtük, fogatlan rémék
vihogtak, cigarettáztak lompos sötétségben,
ott ülnek azóta is a sarki kőhídon, szemben
a Wendler-féle bolttal: mi történt velem akkor?*

— Térj vissza, játszd újra, súgja Hang,
és a vacogó tisztelendő lép elé
(két csorba kőszent közt megyek föl a lépcsőn
májusi litániára; nyílt az orgona, hárs és akác,
korán jött a nyár ötvenkettőben; megyek le a lépcsőn
az októberi litániáról): „mondj ellene
a gonosznak” — nézem ijedten: gyerekes arc,
rövidre nyírt haja egy kiskatonáé,
keret nélküli szemüvege villog, szavai most
érkeznek meg hozzám, kibámulok a budapesti,
nyolcvanötös őszbe, nyírfacsontvázak közt
beretvás szél oson, merő verejtékben ordít,
szétfűrészelt cirkuszi test lázálomban,
morajlik a mélyben városom.

— Megálltam tegnap hazafelé jövet a Csaba lépcsőn,
fekete-vizes gesztenyesor robajlott fölöttem
riadtan: a szél, akárha templomban lennék,
repülő kígyók csavargatták az ágakat
(tavasszal, a virágzó gyertyák fényében is
látom ablakait, zöld lombok falán
a kék-vörös üveg átsüt),
a téli torok rémulően újra gurgulázott
s a lépcsőn hallgatózó kabátos ember
égő cipőtalpakon elsietett, vitte fát, éveit és
templomait, a karinges tisztelendőt,
keret nélküli szemüvege villogását, vacogtak fogai,
nyári tó palaszürke glóriái gyűrűzték körül,
vadkacsák úsztak elő a nádasból sötétben,
aratógép mászott a dombon és a kultúrházá
alakított kastélyból egy induló trombitái
nyújtogatták nyakukat szomjasan — vitte, tudta;
robajlott fölöttem a gesztenyesor.

— A kiskatonás tisztelendő arcába visszanezék,
szavaihoz most visszaérek,
ne ölj, mondom, és ne mondd, hogy papolás a szó;
emberek teszik mindenütt, anyaszülték,
a két csorba kőszent hozzájuk sem szólt
érthetlenebb nyelven;
's kinek van itt joga, hogy üres héj legyen,
ártatlan szállás, hova ganézagú göncben,
lángot acsargó orrlyukakkal akárki beléphet?

(1985)

Az ötösön

Szokott útvonalaim szépsége
az ötösön és a hetes buszon, a tizenkettesen,
csak annyi év után jön szemembe, most: a Vérmező
és a Margithíd meg a pályaudvarok.
Kopasz férfival utazom, ő az újságjával utazik,
meg-megsimítja a betegesen száraz fejbőrt,
szikrákat pattintanak ujjai, megismerem,
s mint film a filmben, története képei
vaku villanásokkal ugranak elem.

Képzeljétek, mesélem aztán, szokott útvonalamon
a Vérmezőig álltak már a kocsisorok,
mert az Alagútnál egy camion beszorult,
mi meg a Március 15. térre tartó ötösön,
a tavaszin, a kéken, a szépen, ő az újságjával,
én vele, ő nem tudta, nem látta, hogy látom,
ki látta? ki tudta? a képek mint egy utazás,
ez kézenfekvő volt s hogy beszorultunk —
de kinek nincs története, átlényegülésre kész?
de kinek van Donáth Ferencéhez csak hasonló?

A meleg tavaszi front is halántékunkra dőlt,
és a még télies ruhák ázott testszaga;
ajtó-ablak zárva, képzeljétek, valaki elájult,
ekkor persze kinyílt, maradtam, már indult,
járt, ment az ötös a szokott útvonalon,
kigördült a Pasarétről, el a Városmajor,
a Vérmező és a Tabán mellett, át a Dunán,
és ő nem látta, hogy látom, láttam-e?
A moziban van a busz vagy a buszban a mozi?
És ki vetíti e platonai mozgóképeket?
A vért vizelő csődör matricáját ki ragasztja ránk?

*S miként tartozom a busz utasához, mit súg
fülembé, túl a becsület nyakas örömein?*

*Filmesek közt s a nézők tömegében
lökődöm, komikus kinban finomulok,
pokolköveit forgatja a lélektelen idő,
bugyborékolnak szuburbiák és megalopoliszok,
hova legyek?*

*az ötösön, a kéken, a szépen, a tavaszin
ott se vagyok, csak a képek, mondom,
a surrogó mozi, csak a száraz fejbőrt simogató
ujjak, csak a busz — én ott se, ott se . . .!
De erre némaság. Beszorultunk. Állnak a kocsisorok,
villognak az emlékezet műszerei, pityegnek fájdalmasan,
az úrszürkeségben egy térkép sémája, ki-kigyulladó
sárga lámpácskák: Budapest, Prága, Varsó.*

(1984)

Jelmezések bevonulása

*A vonatablak mocskos üvegén kinéz:
dérbe dermedt lakótelepek,
kosárlabda-pálya, fal mögött kaszárnya,
raktár-pavilon udvarán öt pufajkás melegszik
narancs-mellényben, bokáig érő tűz körül.
Oszlop-rácsok, huzalok, varjak, leponyvázott
vagonok; a fák fekete pókhálójaja szép;
mi még? A közeli álom szörnyszülőttei újra.
Jelmezések bevonulása a városba elefántokkal.
Ijesztő nemi szervét mutogatja egy gnóm,
mások majom-ülepet; néma cintányér leng;
tűnődni, mit akarnak ezek, most nincs idő.
Ismerős-piros öregember-arc közelről kiált:
segítség! fekete üreg a szája, ki ez? álom
ez, sötét fantazmagória, nincs és nem is lehet:
kérdés, sem felelet.*

*Elhagyja vonata rossz lakóit,
de a mozdony a ködben mégis folytatódik,
a forgalomba visszaviszi, bulgakovi villamos
pallosa fenyeget, ördögi tréfák áldozata ki?
Kürtöl a gép rekedten, hajó lesz ez, hattyú,
húzzák olajos síneken rejtett drótkötéllel.
Opera-ária hajlong a dombóvári ködben. Pannón
szürkeségben siklik, alagsorban, hályogos
tükör mutatja a városba települt cirkuszosok*

*aranyisakos gnómját, kezében török jatagán.
Függőleges halcsontvázakként a párhuzamos út
nyárfasora fut, sorompók vörös macskaszeme
a reflektorokat megbabonázza, tartálykocsik
bombaháza horkol betonlábú állomás kilövőjén.
Botfák sövénye fölött idegen bolygó közelít
s úgy szakad szét, marad félbe az egész,
mintha fehér rongyot egy kesztyűs fekete kéz.*

(1985)

SÁNTA GÁBOR

Kapaszkodó

*nyolcvanhat parancstól hangos őszén
Isten a vállamra tette csontos
hosszúujjú kezét és láthattam
amint meggyötört arca mosolyog*

*ő kezdte a közeledést nem én
a létembe vetett hit a fontos
súgta öregember-hangján halkán
éreztem hogy majd segíteni fog*

*mondtam hogy egyre kevesebb vágy szít
és egyre több ami elszomorít
hogy engem kevés ember szeretett*

*mondtam neki hogy rossz ez az élet
vagy ha az nem akkor a szemlélet
nem jó de ő mindig csak nevetett*

Pókhálóban

*abban a megmásíthatatlan pillanatban amikor
létezésünk letagadhatatlan tényyé válik
egy törékeny másodpercre (azok az okosok
akik mindenben oly szánivalóan biztosak erre
mondják hogy ez az élet a csavargók meg csak
legyintenek) nos ebben a végzetes
pillanatban elkerülhetetlenül egy leírhatatlan
pók láthatatlan hálójába csapódunk és miközben*